

ГЕНЕЗИС КОНЦЕПЦІЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

Висвітлено трансформацію усвідомлення основ продовольчої безпеки у світі. Досліджено теорії розв'язання проблем продовольчої безпеки. Проведено аналіз підходів та інструментів подолання проблем голоду та недоїдання у світі.

Ключові слова: продовольча безпека, причини продовольчої безпеки, шляхи подолання голоду та недоїдання.

Постановка проблеми. Унаслідок значного розвитку світового господарства людство досягнуло значного поліпшення рівня життя. Проте нові можливості породили нові виклики та якісно змінили зміст існуючих. Однією з найгостріших проблем, яка особливо актуалізувалася на початку ХХІ століття, є продовольча безпека.

Про значимість питання продовольчої безпеки свідчать дані FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nation), згідно з якими у світі більше ніж один мільярд голодуючих. «Арабські революції» 2011 року в північній Африці виникли також на підрунті обмеженості доступу до продуктів харчування для значних верств населення.

Продовольча проблема виникла та існує разом із людською цивілізацією. Проте протягом останніх десятиліть вона змінила свою структуру. Якщо тривалий час продовольча проблема зумовлювалася лише фізичною доступністю продовольства, то з розвитком і ускладненням економічних відносин вона посилилась економічною доступністю. А протягом останнього десятиліття продовольча безпека характеризується ще й наявністю доступу до якісного продовольства.

Людство досягло значних результатів у науково-технічному розвитку. Якісні зрушення відбулися і в сільському господарстві, проте проблема продовольчої безпеки залишається нерозв'язана та, більше того, загострюється у світлі зростання чисельності населення планети. Хоча проблема продовольчої безпеки видається простою та зрозумілою, – це не так. Вона являє собою доволі складну систему біологічних, аграрних, економічних, правових, політичних, організаційних і суспільних відносин, які до того ж постійно перебувають у стані трансформації. Незважаючи на значну кількість досліджень, концепцій та стратегій її подолання, продовольча проблема через свою унікальність і багатоукладність породжує значну кількість дискусій не тільки про шляхи подолання, а й про саму природу свого походження.

Виділення нерозв'язаних раніше частин загальної проблеми. Серед науковців немає цілковитої узгодженості щодо трактування змісту даної проблематики, а також і шляхів її розв'язання.

Формулювання цілей статті. Для ґрунтовнішого розуміння сучасної теорії продовольчої безпеки необхідно розглянути її генезис. Проблема продовольчої безпеки тісно пов'язана з демографією, відповідно, рівень її усвідомленості залежав від кількості та густоти населення.

Викладення основного матеріалу. З часу, коли рівень розвитку сільського господарства дозволив людству вивільнити час (виникло рабство) й

утворилися перші державні формування, виникла необхідність регулювання кількості населення. Грецький філософ Платон пропонував регулювати кількість населення шляхом стимулювання чи обмеження шлюбів [1, с.159].

З початком римської експансії в Середземному морі державна політика почала стимулювати кількість народонаселення для заселення нових колоній.

Після переходу до феодалізму політика стимулювання зростання народонаселення стала догмою державної політики. Така демографічна філософія зберігалася до кінця ХVІІІ століття, причому інші аспекти проблеми не бралися до уваги. Узагальнену тезу демографічної політики того часу можна сформулювати так: «було б населення, продовольство знайдеться».

Проте на початку ХІХ століття в Європі кількість населення почала стрімко зростати, в основному у зв'язку із закінченням «первинної» колонізації «нового світу» та як наслідок зменшення від'ємної міграції. Окрім того, внаслідок розвитку промислової революції вивільнилася значна кількість людей і вони втратили основні джерела для існування.

У цей період почали формуватися протилежні думки серед фізіократів та енциклопедистів щодо природи даної проблеми. Широкого розголосу набула теорія залежності народонаселення від наявності ресурсів, яка в подальшому отримала назву «мальтузіанської» (від прізвища вченого, який її висунув). Т.Р. Мальтус у праці «Досвід про закон народонаселення у зв'язку з майбутнім удосконаленням суспільства» 1798 року висунув тезу, що приріст населення обмежується бідністю та доступом до продуктів харчування. Він стверджував, що кількість населення зростає в геометричній прогресії, а обсяг продовольства в арифметичній. Основна ідея праці Т.Р. Мальтуса полягає в необхідності обмеження чисельності населення, оскільки людство необмежене природою в можливостях розмножуватись як інші біологічні істоти. Хоча ідеї, висвітлені Т.Р. Мальтусом, частково висвітлювалися й іншими науковцями раніше, проте саме його праці викликали жвавий диспут у науковому середовищі, в основному через стиль викладу матеріалу, який відрізнявся прямою та цинічністю [2, с.26].

Праці Т.Р. Мальтуса та його послідовників викликають цікавість у сучасних умовах, оскільки, за даними PRB (Population Reference Bureau) та FAO, саме зростання кількості населення, за прогнозами, в 2023 році до 9 млрд. людей, за одночасного зростання продуктивності праці в сільському

господарстві лише на 18-20% [3; 4], здійснюватиме основний тиск на стан продовольчої безпеки у світі.

На початку XIX кінці XX століття теорія Мальтуса не була популярною в наукових колах. У час зародження ідей про рівність у суспільстві, деякі тези Мальтуса в його трактаті мали негативну суспільну оцінку. Зокрема він говорив про шкідливість стримування смертності серед бідних та дітей, тому що це призведе до більших потрясінь в майбутньому через голод [11].

Опоненти зосереджували свою увагу на критичному стилі подання теорії не беручи до уваги проблему обмеженості ресурсів. Такий підхід був можливий через колонізацію нових територій та науково-технічну революцію. І одне і інше призвело до зменшення антропогенного тиску на ресурси «Старого світу». В першому випадку через екстенсивне захоплення нових ресурсних баз, в другому – через інтенсифікацію виробництва.

Прикладом антимальтусівської теорії можуть бути праці відомого бразильського науковця біолога Жозе де Кастро. Він приділяв значну увагу проблемам голоду в своїх дослідженнях і стверджував, що голод у Бразилії 30-х роках виник не через природні фактори, а через недосконалість суспільних інститутів. На його думку, підвищення освіченості фермерів та більш виважена політика уряду могли б змінити ситуацію на краще. Таким чином він був переконаний в соціально-економічних причинах голоду та їх значному геополітичному впливі [7]. Потрібно зауважити, що його волонтерська робота по формуванні селянських спілок у бідних регіонах Бразилії принесла результат, що посприяло підвищенню ефективності сільськогосподарського виробництва.

У післявоєнний період сформувались дві протилежні наукові думки про природу голоду, а відтак і шляхи його подолання. Перша, так звана неомальтузіанська теорія, вбачає в стрімкому зростанні населення планети значні виклики для забезпечення людства в умовах обмеженості ресурсів, в першу чергу продовольством. Саме в післявоєнний період відбулося різке зростання населення в колишніх колоніях.

Опоненти, достатківці, стверджують, що забезпеченість людства продовольством досягатиметься разом із вдосконаленням процесу виробництва продуктів харчування.

В результаті наукової дискусії представниками неомальтузіанської теорії було презентовано книги «Наша розграбована планета» Фейрфелда Осборна та «Шляхи виживання» Вільяма Фогта 1948 року. Стилiстика подання матеріалу в книгах та їх вдале просування в книжкових клубах призвели до їх значної популяризації. Фактично в них вперше було цілісно показано проблему обмеженості ресурсів та зростання кількості населення планети [10].

Дані праці з'явилися в період, коли відбулося різке демографічне зростання в наслідок глобалізації початку XX століття та науково-технічного прогресу. Ситуація обіцяла бути ще більш загрозливою зважаючи на те, що рівень розвитку технологій та медичних препаратів дозволяв зменшити смертність у регіонах із важкими умовами для життя.

На конференції із проблем продовольчої безпеки в 1950 році Грос Клар відзначав, що зростання населення пов'язане не тільки з високими темпами народження, а й із підвищенням рівня виживання

людей під час хвороб, продовженням тривалості життя. Це пов'язано з поширенням знань із гігієни, підвищенням рівня санітарного та медичного обслуговування, зокрема впровадження контролю та ліквідація таких смертельних хвороб як віспа, чума, малярія та інших [6].

Окрім того і військові дії, і розвиток промисловості для забезпечення військових викликали значне забруднення навколишнього середовища в США, Європі та Японії. Це було передумовою формування екологічних рухів у суспільстві.

Як зазначав Ф. Осборн «люди досягли надзвичайного успіху в своїх здобутках та не були обізнані про реальні масштаби збитку нанесеного планеті в результаті такої діяльності. Навіть фахівці з різних галузей – агрономії, біології, хімії, політиці та економіці – обізнані в окремих питаннях своєї галузі не мали цілісної картини про масштаби катастрофи» [10].

Ф. Осборн вказував на те, що виснаження ґрунту відбувалось в історії людства і раніше та призводило до зникнення цивілізацій минулого. Та втрати родючих ґрунтів в останні десятиліття більші ніж сума збитків за весь попередній період [10]. Він зазначає, що через велику кількість ресурсів планети людство прийняло їх як належне. Але тепер всі країни зіткнулися з проблемою виснаження ресурсів. Якщо людство не зрозуміє важливість базових відносин людини з навколишнім середовищем, це майже напевно призведе до краху нашої цивілізації [10].

У роботах Фогта та Осборна наводиться аналіз факторів можливої кризи перенаселення. Фогт зазначає, що «земля не гумова» а «більшість людей не розуміють, що природні ресурси обмежені та не мають безкінечного запасу» [10].

При формуванні економічної системи автори закликали до поліпшення державного управління, а не зосередження основної уваги на ринкових стимулах.

На противагу неомальтузіанству виникла теорія достатківства. Прихильники даної теорії вважають, що кількість ресурсів на землі є достатньою для наявного населення, а ефективність використання при нинішньому рівні розвитку продуктивних сил дозволить і надалі забезпечувати ресурсами постійний приріст населення планети.

В 1968 році під значним впливом робіт Фогта та Осборна була видана книга «Демографічна бомба» за авторства біологів Пола Ерліха та Енн Ерліх. Автори стверджували, що до XX століття відбудеться крах нинішньої цивілізації через неможливість забезпечити постійно зростаючу кількість людей продуктами харчування. На нашу думку основна ідея висвітлена в даній праці є вірною, проте автори не врахували двох факторів: перше – це наслідки зеленої революції, що дозволило значно збільшити продуктивність у сільському господарстві, і друге – політика соціалізму в розвинутих країнах і намагання перенести її в формування глобальної економічної системи.

Цікавою була наукова дискусія між Полом Ерліхом та економістом Джуліаном Саймоном. Представником теорії достатківства. П.Ерліх наголошував на тенденції до зменшення обсягу сільськогосподарських угідь на одну людину, зменшення обсягу викопних видів енергії,

підвищення температури тощо. Дж. Саймон був упевнений у людській здатності до інновації й адаптації в нових умовах, тому він був переконаний, що після адаптації людство завжди досягатиме добробуту [8].

Хоча те, що прогнози зроблені П. Ерліхом щодо масової смерті людей від голоду та продовольчої катастрофи, не збулися, вони принесли йому значну славу в наукових колах. Більше того, проблема збереження довкілля та голоду набула ще більшого розголосу в суспільстві [9].

Дж. Саймону заперечував фізик Ел Барглетт, який підкреслював проблемність саме експоненційного зростання населення на протигагу кінечності ресурсів Землі і саркастично пропонував називати достатківців «Новим товариством пласкої Землі», оскільки безмежні ресурси були би можливі лише за умови пласкої форми Землі, що безкінечно простирається в усі боки, тоді як сферична Земля обмежена [13].

Значну роль в усвідомленні глобальних проблем відіграла перша доповідь «Римського клубу» 1972 року, підготовлена групою вчених під керівництвом Д.Л. Медоуза, «Межі зростання». Згідно з основною тезою, яку висунули науковці, в разі збереження тенденції зростання населення, обсягів виробництва, виснаження ресурсів і забруднення довкілля на початку XXI століття буде досягнена фізична межа зростання на планеті з подальшим різким і неконтрольованим зменшенням населення та економічним занепадом і деградацією екосистем.

У комуністичній науковій думці проблема продовольчої безпеки з ідеологічних міркувань заперечувалась. Окрім того, Ф. Енгельс стверджував, що «продуктивність ґрунту може бути збільшена до нескінченності за рахунок застосування капіталу, праці та науки» [14].

Поряд з науковими дискусіями, проблемі продовольчої безпеки приділялася значна увага з боку міжнародних організацій, зокрема ООН. Зміну підходу до трактування продовольчої безпеки наведено на рис. 1.

Першим офіційним заходом можна вважати історичну конференцію з питань продовольства і сільського господарства ООН в Хот Спрінгс в 1943 році, на якій уперше наголошено на необхідності «безпечного, адекватного та відповідного джерела харчування для всіх». Були прийняті на міжнародному рівні рішення про необхідність формування Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН і про координацію в країнах-донорах сільськогосподарської продукції. Координація зусиль країн-донорів у 1950-х була спрямована на узгоджене розпорядження надлишками сільськогосподарської продукції.

У 1960-х роках, коли було визнано, що продовольча незворотна допомога може бути перешкодою для розвитку самодостатності в забезпеченні продовольством, концепція продовольчої безпеки за рахунок самодостатності регіонів була відображена на організаційному рівні. Яскравим прикладом стало створення Всесвітньої продовольчої програми (ВПП) в 1963 році.

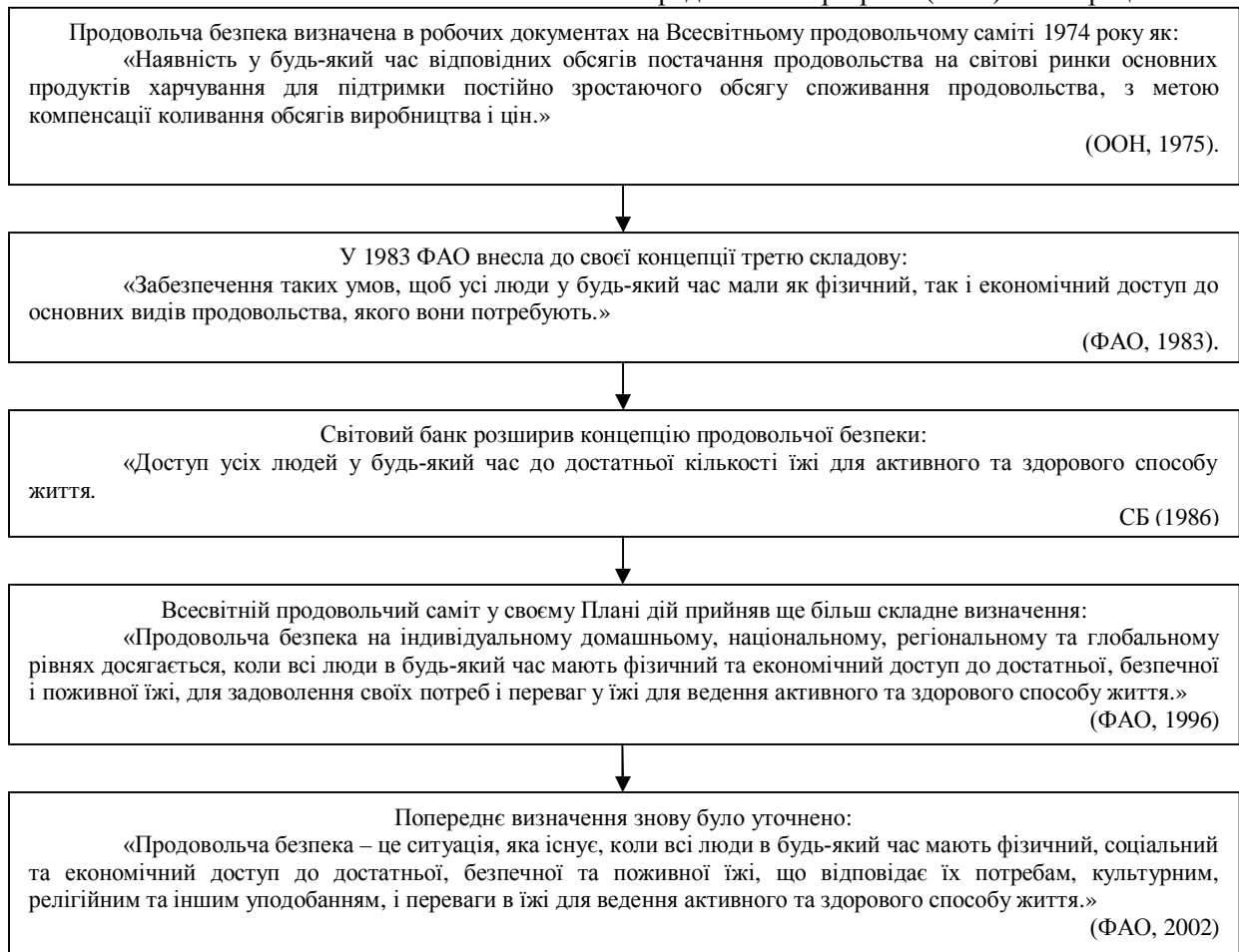

Рис. 1 Еволюція трактування категорії «продовольча безпека» міжнародними організаціями

Продовольча криза 1972/74 ознаменувала системі продовольчої безпеки, коли основна собою радикальний перелом в існуючій світовій частка продовольства залежала від високо

нестабільних поставок продовольства від країн-донорів і цін на нього.

Як наслідок, у 1970-х роках були розроблені механізми страхування продовольчої безпеки, зокрема схеми, які повинні були полегшити фізичний доступ до продовольства. Підвищення продовольчого забезпечення мало бути досягнуто за рахунок поліпшення координації між донорськими організаціями й установами, а також наявність нагляду щодо розподілу продовольства в країнах-отримувачах.

У рамках Всесвітньої продовольчої конференції 1974 року, було формалізовано категорію «продовольча безпека», як усвідомлену проблему. Продовольчу безпеку сприймали як проблему національного рівня. Вважалося, що забезпечення продовольчої безпеки на рівні держави досягається за умови «підтримування постійно зростаючого рівня споживання продуктів харчування та можливості компенсації коливання цін і обсягів виробництва» [15].

У 1980-х роках після успіху зеленої революції, завдяки якій значно зріс обсяг виробництва продуктів харчування, а також їх, було визнано, що критичний стан із забезпеченням продовольством і голод були пов'язані не стільки з дефіцитом у виробництві харчових продуктів, скільки із різким зниженням купівельної спроможності конкретних соціальних груп. Так, проблема продовольчої безпеки була розширена, почали розглядати як фізичний так і економічний доступ до продовольства. Тому основний акцент у програмах забезпечення продовольчої безпеки в даний період робився на подоланні бідності та підвищенні ролі жінок у суспільстві.

Разом із поглибленням інтеграції світових економічних відносин відбувались і трансформація розуміння природи продовольчої безпеки. Протягом 1990-х в основному почали розробляти конкретні плани з подолання або скорочення масштабів голоду та недоїдання у світі. Нове усвідомлення проблеми з'явилося в 1996 на Всесвітньому продовольчому саміті в Римі. Цього разу акцент було зроблено на продовольчій безпеці конкретної особи, а не нації. Згідно з цим підходом FAO, продовольча безпека «існує, коли всі люди в будь-який час

мають фізичний та економічний доступ до достатньої кількості безпечних і поживних харчових продуктів для задоволення своїх потреб відповідно до смакових уподобань, достатньої для ведення активного та здорового способу життя» [15]. ООН стимулював національні уряди до більш активної ролі у проблемах подолання продовольчих викликів.

Врешті, основні акценти було перенесено з міжнародної донорської продовольчої допомоги на управління кризовими ситуаціями та розробку профілактичних заходів.

А починаючи з 90-х років увага світового товариства до проблем бідності, голоду та недоїдання стала більш усвідомленою. Для їх подолання затрачалися значні зусилля та ресурси. Це побічно підтверджується кількістю заходів, проведених під егідою міжнародних організацій (див. табл. 1).

На конференції з проблем голоду та бідності у Брюсселі, яка відбулася 20-21 листопада 1995 року, основний акцент був зроблений на громадянському суспільстві, його досвіді та потенціалі в боротьбі з голодом і злиднями [16]

Конференція Організації Об'єднаних Націй зі сталого розвитку, яка відбулася в Ріо-де-Жанейро 2012 року, визнала, що сільське господарство є важливим елементом сталого розвитку людства. Проте в багатьох регіонах сільське господарство деградує у зв'язку зі зміною клімату та підвищенням демографічного тиску, значна екологічна деградація, бідність і голод. Проте, на думку учасників конференції, ці виклики можуть бути подолані за рахунок існуючих знань і технологій [16].

«Ріо + 20» передбачає зміну світової продовольчої та сільськогосподарської системи так, щоб нею були охоплені бідні дрібні країни та країни, які розвиваються [16].

Трактування «продовольчої безпеки» з часом значно змінилося. Відправною точкою стала наявність достатньої кількості продовольства, щоб збалансувати його нерівномірний розподіл на регіональному та національному рівнях. Проте було визнано помилковість такого підходу, оскільки навіть якщо продовольство фізично існувало, та не було економічно доступне для тих, хто найбільше його потребував.

**Інструменти та ініціативи щодо подолання продовольчої безпеки у світі
1943-2014 рр.**

1943	Конференція по продовольству та сільському господарству в Хот Спрінгс
1945	Створення Продовольчої та сільськогосподарської організації Об'єднаних Націй (FAO)
1946	Засновано Дитячий фонд ООН, ЮНІСЕФ (UNICEF)
1963	Засновано Всесвітню продовольчу програму (WFP) за рекомендаціями США, як проект на 3 роки
1966	Прийнято Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права, який є багатостороннім договором у галузі прав людини
1967	Прийнято першу конвенцію про надання продовольчої допомоги
1974	Всесвітня продовольча конференція ООН у Римі приймає резолюцію XVIII про «ефективну політику щодо продовольчої допомоги» Створено комітет з усесвітньої продовольчої безпеки (CFS) як міжурядовий орган, що використовується в якості форуму в системі ООН для розгляду та прийняття подальших заходів політики, що стосуються продовольчої безпеки у світі, включаючи виробництво, фізичний та економічний доступ до продовольства.
1975	У рамках FAO засновано систему інформації та раннього попередження. Завданням системи є аналіз попиту та пропозиції на світовому ринку продовольства, а також раннє попередження про можливі продовольчі кризи в окремих країнах.
1978	FAO ініційовано створення регіональної продовольчої програми для Африки
1976	Всесвітня конференція зайнятості
1984	У конвенції Ломе III вперше проголошено необхідність переходу країн до саморозвитку країн Європи на основі самозабезпечення та продовольчої безпеки
1985	Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) створило систему раннього попередження стану продовольчої безпеки у світі
1988	Оприлюднене дослідження Світового банку з проблем голоду в Африці.
1989	За результатами зустрічі в Белладжіо учасниками розроблено план для зменшення наполовину голодуючих у світі до 2000 року з урахуванням наявних технологій, інститутів. Виявлені чотири сфери для негайного втручання: усунення смертності від голоду; ліквідація голоду в половині найбідніших домогосподарств у світі; скорочення недоїдання серед жінок і дітей у два рази; усунення недостатності йоду та вітамінів А як проблеми суспільної охорони здоров'я.
1990	ООН прийнята Міжнародна стратегія розвитку. Головною метою стратегії є прискорений розвиток у країнах, що розвиваються, і зміцнення міжнародного співробітництва.
1992	Конференція ООН з навколишнього середовища і розвитку Міжнародна конференція з водних ресурсів і навколишнього середовища Міжнародна конференція з харчування
1993	Світовий банк організував і провів Всесвітню конференцію з подолання голоду
1994	Міжнародна конференція з народонаселення та розвитку, де розглядалися проблеми збільшення населення та його розвитку
1995	IFPRI організовано конференцію «Бачення 2020 для виробництва продовольства, розвитку сільського господарства та збереження навколишнього середовища»
1996	Всесвітній продовольчий саміт в Римі прийняв програму подолання голоду та бідності
2000	Саміт тисячоліття ООН, де розглядалися основні чотири підтеми: про мир і безпеку; викорінювання убогості; права людини; зміцнення ООН
2001	Засідання міністрів країн-членів СОТ щодо лібералізації торгівлі сільськогосподарською продукцією
2005	Всесвітній саміт, на якому провели аналіз програм тисячоліття
2012	Конференція ООН у Ріо-де-Жанейро з розробки сталого розвитку світу
2014	Друга міжнародна конференція FAO/ВООЗ з проблем харчування. Основна мета – знаходження консенсусу у розв'язанні проблем харчування, подолання недоїдання та недостатності мікроелементів у раціоні, ожиріння.

Примітка: Доповнено автором на основі [17] та [18].

Згідно з прийнятим визначенням, продовольча безпека досягається «при доступі до продовольства для всіх людей у всі часи достатнього для активного, здорового способу життя». Їжа визначається як будь-яка речовина, яку люди їдять і п'ють для підтримки життя і розвитку. Як результат, безпечна і чиста вода є невід'ємною частиною продовольчих товарів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підходи до розуміння концепції продовольчої безпеки формують систему інструментів подолання проблем продовольчої кризи. На даний час відбувається модифікація викликів продовольчої безпеки, з'являються нові проблеми, як-то: зміна клімату, зменшення обсягу прісної води тощо. А це вимагає

швидкого реагування як з боку науковців, так і міжнародних інститутів, які можуть вплинути на дану проблему.

Список літератури:

1. Платонов Ю.П. Народы мира в зеркале геополитики (структура, динамика, поведение): Учеб. Пособие. – Спб.: Изд-во С.-Петербург. ун-та, 2000. – 432 с.
2. Keynes J.M. (1956) *Essays and Sketches in biography*, Meridian books, N.Y., 313 p.
3. 2011 World population data sheet / Population Reference Bureau, 2011 [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.prb.org/>
4. Положение дел в связи с отсутствием продовольственной безопасности в мире: Решение проблемы отсутствия продовольственной безопасности в условиях затяжных кризисов / Продовольственная и сельскохозяйственная организация Объединённых Наций [електронний ресурс]. – Рим, 2010. – Режим доступу: http://www.fao.org/index_en.htm
5. Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome, 2014. – Режим доступу: <http://www.fao.org/>
6. World Food Problems (1950) "British Medical Journal", pp 602-604
7. Betting on Famine: Why the World Still Goes Hungry, New York: The New Press, 2013.
8. James Schneider The (Metaphorical) Bet: Paul Ehrlich versus Norman Borlaug APRIL 5, 2014 Liberty Fund, Inc
9. Paul Ehrlich, famed ecologist, answers readers' questions, August 13, 2004, Grist
10. Pierre Desrochers, Christine Hoffbauer The Post War Intellectual Roots of The Population Bomb - Fairfield Osborn's 'Our Plundered Planet' and William Vogt's 'Road to Survival' in Retrospect Volume 1, Issue 3: The Population Bomb Four Decades On Jul 2009 - Economics, Philosophy, Politics, Science
11. Malthus, Thomas Robert An Essay on the Principle of Population 1826 London: John Murray
12. Paul R. The Population Bomb Ehrlich Sierra Club/Ballantine Books 1968, 201 p
13. Bartlett, Al (September 1996). «The New Flat Earth Society». The Physics Teacher 34 (6).
14. Engels, F. 1844. Outlines of a Critique of Political Economy. Retrieved August 1 2008
15. World Food Summit Plan of Action / World Food Summit [Електронний ресурс]. – Rome, 13-17 November 1996. – Режим доступу: <http://www.fao.org/>
16. International Fund for Agricultural Development (IFAD) <http://www.ifad.org/>
17. Maxwell, Simon, and Marisol Smith. "Household food security: a conceptual review." Household Food Security: concepts, indicators, measurements. Edited by S. Maxwell and T. Frankenberger. Rome and New York: IFAD and UNICEF (1992).
18. Shaw, John D. "World Food Security." A History since (1945).
19. Clay, Edward. "Food security: concepts and measurement." Trade reforms and food security: Conceptualising the linkages (2002): 25-34.

Анотація

Богдан Ковалюк

ГЕНЕЗИС КОНЦЕПЦИИ ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

Освещена трансформация понимания основ продовольственной безопасности. Проанализировано теории преодоления проблем продовольственной безопасности, подходы и инструменты преодоления проблем голода и недоедания в мире.

Ключевые слова: продовольственная безопасность, причины продовольственной безопасности, пути преодоления голода и недоедания.

Summary

Bogdan Kovaliuk

GENESIS OF THE CONCEPT OF FOOD SECURITY

The article highlights the transformation of understanding the basics of food security in the world. Studied the theory of problem solving food security. The analysis of approaches and tools to overcome the problems of hunger and malnutrition in the world.

Keywords: food security, food safety reasons, ways to overcome hunger and malnutrition.